Rocznik IV (1922) Września, sobota, dnia 29-go lipca 1922 Numer pojedyńczy 10 mk.

Orędownik Wrzesiński

Wychodzi trzy razy tygodniowo i to co wtorek, czwartek i sobotę prócz dni świątecznych

Nakład i druk A. Prądzyńskiego Odpowiedzialny za część nieurzędową Andrzej Prądzyński we Wrześni

Organ urzędowy na powiat Wrzesiński

ABONAMENT: (na poczcie lub w administracji) kwartalnie 300 mk. : miesięcznie 100 mk.

№ 88

OGŁOSZENIA: za miejsce jedno-łamowe jeden milimetr w wyż 12,— mk. Telefonu № 389

Czołem!

Witajcie Drużyny Sokole!

Na Swięto Sokole, na zlot okręgu gnieźnieńskiego przybywają do nas dziś w sobotę i jutro w niedzielę Sokoli i Sokolice z 12 gniazd ościennych rozrzuconych od Trzemeszna aż pod Jarocin.

Przybywają karne zastępy tych, na których widok serca polskie zawsze się radowały i radują po dziś dzień.

Sokoli w szarych mundurach przez lat dziesiątek przywodzili nam na pamięć wspomnienia o skrzydlatych hufcach huzarskich i chwale dawnej Polski, dziś zaś po urzeczywistnieniu się snów naszych o własnym żołnierzu, ich karne szeregi wnoszą nową wiarę w dusze polskie,. że żołnierza tego n i g d y nie zabraknie.

Ideja Sokola, to ideja Odrodzonej Polski, ona nas uczyła żyć, pracować i umierać dla Ojczyzny. Ona nakazała towarzystwom sokolim spełnić chlubnie swe zadania przy oswobodzeniu Wielkopolski z pod jarzma pruskiego. Drużyny sokole były zapoczątkowaniem walecznej armji wielkopolskiej, której czyny chwalebne pamiętają Lwów, Warszawa i Kresy Wschodnie. Pod sztandarem „Sokoła" tworzyła się w roku 1920-tym Legja Wrzesińska, która zdążając pod Warszawę przyczyniła się do cudu nad Wisłą.

I dziś ideji tej służyć musimy nadal, bo jej nam potrzeba, by naród **„w zdrowem ciele posiadł zdrowego ducha!"**, by był czujny i zawsze gotów do obrony Polski przed jej wrogami, tak z zewnątrz jak i w kraju.

Witając dziś drużyny Sokole w mieście naszem, utwierdzamy się w przekonaniu, że ideja ta żyje między nami i żyć będzie.

C z e ś ć C i D r u ż y n o S o k o ł a!

Witamy Was z serc naszych, z tem gorącem życzeniem, by tłumy publiczności podążyły w niedzielę na boisko na igrzyska Wasze, by dzień ten zachęcił Was do dalszej pracy w Sokole i by szeregi jego podwoiły się!

Hej Bracie, niechaj wzrok twój sokoli
Dobiega myśli narodu,
Niechaj jak piorun niezgodę zwali
I zatknie sztandar przewodu.
A Pan Bóg, widząc zgodne swe dzieci,
Udzieli swego ramienia,
I w gruzach legną wszystkie rozterki,
Niezgoda, złego przyczyna.

Dział urzędowy

Nawiązując się do mego zarządzenia ogłoszonego w Orędowniku powiatowym № 4 w sprawie ruchu domokrążnego podaję celem uniknięcia jakichkolwiek nieporozumień, z wdzwaniem ścisłego przestrzegania, co następuje:

We Województwie Poznańskiem są uprawnione do wykonywania handlu domokrążnego tylko te osoby, które prócz „Swiadectwa Przemysłowego" wydanego przez władzę skarbową, są w posiadaniu specjalnego patentu domokrążnego, wydanego bądź to przez Wojewódzki Wydział Przemysłu i Handlu (dla obcokrajowców) bądź to przez Wojewódzki Sąd Administracyjny (dla osób mieszkających w obwodzie Województwa). Posiadanie jedynie „Swiadectwa Przemysłowego" nie uprawnia jeszcze do wykonywania handlu domokrążnego. Taksamo bezwzględnie nie upoważniają do wykonywania handlu domokrążnego tymczasowe poświadczenie lub pokwitowania, wystawione przez jakąkolwiek władzę, że odnośna jednostka wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego lub Województwa wniosek o udzielenie jej patentu domokrążnego.

Jednostki, które uprawiają handel domokrążny, na podstawie tymczasowych poświadczeń lub Swiadectw przemysłowych, wystawionych przez władzę skarbową bez patenta domokrążnego, zostaną bezwzględnie pociągnięci do odpowiedzialności karnej w myśl obowiązujących przepisów prawnych.

Podległe mi organa policyjne wzywam do jaknajskrupulatniejszego badania uprawnień przemysłowych u handlarzy domokrążnych i podawania niestosujących się do powyższego celem pociągnięcia do odpowiedzialności karnej.

Września, dnia 27 lipca 1922.

L. dz. 6592/22 I. **Starosta.** W z.: Mycak, sekr. pow.

Obwieszczenie

Reskryptem z dnia 25. 5. 1922 L. dz. p. 251/III zwolniło Ministerstwo Skarbu spółdzielnie oparte na ustawie o współdzielniach dz. u. p. № III od obowiązku ogłaszania w Dzienniku urzędowym Ministerstwa Skarbu bilansów i zamknięć tudzież wyciągów ze sprawozdań rocznych w myśl art. 80. ustawy o podatku przemysłowym pod następującemi warunkami:

1. Ze zwolnienia mogą korzystać tylko spółdzielnie zarejestrowane na podstawie art. 5. lub 117 dz. u. p. № III z roku 1920.
2. Ogłoszenia zamieszczone w pismach stosownie do wymagań ustępu 2. art 59. ustawy o spółdzielniach winny co do treści swej odpowiadać wymaganiom art. 80. ustawy o podatku przemysłowym.
3. Jeden egzemplarz tego numeru pisma w którem ogłoszenie umieszczono spółdzielnia prześle właściwej Izbie Skarbowej.
4. Spółdzielnie które statutów do wymagań ustawy o spółdzielniach jeszcze nie przystosowały korzystają tylko do 31 grudnia 1922 z 50% rabatu od ceny ogłoszeń zamieszczanych w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu.

Września, dnia 27 lipca 1922.

L. dz. 808/22. U. S. **Urząd Skarbowy.** Kierownik Urzędu. Weiner.

W lesie państwowym znaleziono 3 kozy, które prawdopodobnie skradzione są.

Odbiorcy zechcą się zgłosić za wylegitymowaniem się w tutejszym Komisarjacie.

Strzałkowo, dnia 27 lipca 1922 r.

L. dz. 2511/22. **Komisarz obwodowy.** Kochanowski.

Na polu pana Walkowiaka w Graboszewie znaleziono 12 kaczek, których właściciel nie jest znany. Odbiorca zechce się zgłosić za wylegitymowaniem w tutejszym Komisarjacie.

Strzałkowo, dnia 26 lipca 1922.

L. dz. 2517/22. **Komisarz obwodowy.** Kochanowski.

Z miasta i dalszych stron

Września, dnia 28-go lipca 1922 r.

* **Do rodziców!** Połowa wakacji mija, czas pomyśleć już o zakupnie książek szkolnych, które w większej części dla wszystkich szkół miast i wsi powiatu naszego nadeszły albo nadchodzą codziennie. Czekanie do ostatniej chwili jest z następujących powodów niepraktyczne: najpierw dużo młodzieży zakupiło od kolegów książki używane. Z tem liczy się księgarz i nie zamawia tyle egzemplarzy podręczników ilu jest uczni, tylko zawsze ostrożniej dysponuje aby mu nie zostało za wiele na składzie. Następnie książki drożeją jak wszystko inne. Podręczniki wydane z początkiem roku są w cenie kilku set marek natomiast obecnie w druku będące, które w następnych dniach lub tygodniach nadejdą, oblicza nakładca podług kosztów druku znacznie wyżej. Różnica jest wielka. Nowo nadchodzące podręczniki kosztują już w tysiące marek. Kto więc teraz kupuje, kupuje jeszcze korzytnie i dziecko nie traci na czasie nauki.

* **Msza żałobna „Pułku Dzieci Poznańskich".** We wtorek dnia 18. 7. br. o godz. 9-tej przed południem odbyło się w kościele Farnym w Poznaniu nabożeństwo żałobne za poległych 68 p. p. (dawniejszego 10 pułku Strzelców Wielkopolskich) za inicjatywą grupy dawniejszych dziesiątaków. Na nabożeństwie widziano przedstawicieli wojskowości, t. j. oficerów i żołnierzy 68 p. p., delegacje żołnierzy wszystkich formacji garnizonu poznańskiego, dawniejszego dowódzcę pułku p. Kopę, delegacje miasteczek, w których stacjonował pułk oraz licznych instytucji. Mszę św. z wigiljami przy katafalku odprawił ks. kanonik Dymek, kazanie wygłosił kapelan pułkowy ks. Sitko. Podczas nabożeństwa grała na chórze orkiestra 68 p. p. Publiczność mimo deszczu licznie się zebrała. Kwota zebrana składkami na pomnik pułkowy wynosiła 155151 mkp., które wręczono na ten cel kapelanowi pułkowemu.

Poniżej podaje krótką historję tego pułku znanego u Niemców pod nazwą „Pułku Limu", a w Poznaniu jako „Pułku Dzieci Poznańskich", 68 p. p. pod nazwą „Wach- und Sicherheitsdienst" (6 Kaserne), następnie pierwszy pułk rezerwowy, później 10 pułk Strzelców Wielkopolskich zaraz po zdobyciu koszar byłych grenadjerów na Jeżycach rekrutujących się z powstańców miasta Poznania, pod sprężystą organizacją zasłużonego ś. p. porucznika Maryńskiego. Gdy później ś. p. porucznik Maryński przeniesiony został na inne stanowisko, powołano na organizatora p. Andrzeja Kopę, który z luźnych oddziałów powstańczych stworzył wojsko dyscyplinowane, nie ustępujące formacjom niemieckim przed rewolucją.

Począwszy od stycznia 1919 do połowy kwietnia pułk ten, aczkolwiek nieskompletowany, przebywał na froncie wielkopolskim przed Nakłem i Zbąszyniem.

Pod Budzyniem, Rynarzewem w ciężkich i krwawych walkach z Niemcami wyrobiło się dobre imię pułku, tak, że gdy Ukraińcy drugi raz stanęli pod murami Lwowa, dziesiąty pułk Strzelców Wielkopolskich wybrany został na odsiecz, którą dała Wielkopolska. Z olbrzymim rozmachem przełamując front ukraiński nad Gniłą Lipą, dnia 28. 6. 1919 rozpoczął pościg za rozbitym nieprzyjacielem i stanął 17. 7. nad Zbruczem, zdobywając kilkadziesiąt wagonów żywności, przyrządów saperskich i sanitarnych.

W katastrofalnych miesiącach 1920 r. stał 10 pułk Strz. Wkp. na Kresach Wschodnich pod Połockim i w najgorszej dla pułku chwili znalazł się godny dowódzca, pełen energji i poświęcenia, w osobie teraźniejszego dowódzcy podpułk. Nowaczyńskiego. Jak walczył, co wydał z siebie żołnierz i oficer pułku pod dowództwem ppłk. Nowaczyńskiego w defenzywie i pod Warszawą i świetnej defenzywie pod Suwałkami, o tem świadczą listy strat, a osądzić mogą ci, którzy sami te ciężkie czasy przebywali.

Na tej cierniowej drodze został kwiat młodego żołnierza i część najdzielniejszych oficerów.

* **Z Tow. Bursy gimn. im. K. Marcinkowskiego we Wrześni.** Na jednem z ostatnich posiedzeń Towarzystwa uderzył zarząd fakt, że ludność powiatu, posyłająca dzieci do Gimnazjum, tak mało interesuje się instytucją wychowawczą jaką jest Bursa (internat wrzesiński), a przecież doniosłość zakładu tego umieją raczej ocenić mieszkańcy dalszych powiatów (słupeckiego średzkiego i i.), którzy nadesłali zgłoszenia o przyjęcie dzieci do internatu. Ze względu na to, że statut Towarzystwa przewiduje w przyjmowaniu w pierwszym rzędzie młodzieży z powiatu wrzesińskiego, Zarząd wstrzymał chwilowo dalszą obsadę miejsc w Bursie

W sobotę i niedzielę gościć będzie miasto nasze setki Sokołów przybywających z różnych miast okręgu gnieźnieńskiego. W ostatniej chwili odzywa się Zarząd miejscowego gniazda do obywatelstwa z gorącą prośbą o udzielenie kwater i gościnne przyjęcie naszych miłych gości. — Niechaj domy przybiorą odświętny wygląd a sztandary zaszumią ponad głowami wkraczających drużyn. Boisko na dziedzińcu koszarowym niechaj się zapełni widzami tak z miasta jak i całego powiatu — zadokumentujmy naszą łączność z ideją sokolą!

i odnosi się w dzisiejszym ogłoszeniu do rodziców w powiecie, by zechcieli skorzystać ze sposobności umieszczenia dzieci w bursie, którym przysługuje pierwszeństwo. Na ogłoszenie to zwracamy uwagę. Internat gimnazjalny daje uczniom za opłatę po cenie własnych kosztów, całe utrzymanie z opałem i światłem, opiekę i wychowanie religijno-moralne. Prefektem bursy obrano na b. rok szkolny prof. gimn. p. Sanaka Tadeusza. Spodziewać się należy, że apel niniejszy odniesie swój skutek. O ile inni kandydaci się nie zgłoszą, nada Zarząd Bursy miejsca w internacie młodzieży z dalszych powiatów oraz uwzględni podania dotychczas nie rozpatrywane.

* **Lwów.** (Straszny wypadek). Przed kilku dniami miał miejsce w Zborowie tragiczny wypadek, którego ofiarą padło pięć młodych istot. Pięciu wyrostków w wieku między 15 do 18 rokiem życia urządziło sobie istny warsztat do rozbioru pocisków. Rozbieranie to przeprowadzali w leju, który swego czasu podczas wojny został wydrążony pociskiem z jakiejś „grubej Berty". Do tego lejka poskładali pozbierane w okolicy pociski w ilości około 20 sztuk i rozpoczęli je rozkręcać. W ten sposób rozebrali osiem czy dziewięć sztuk, gdy przy dziesiątym pocisku nastąpiła eksplozja i rozległy się straszne detonacje, które było słychać w całej okolicy. Wszyscy chłopcy zostali rozszarpani w kawałki.

Składki i pokwitowania

600 mk. na Inwalidów wojennych zebrano na zabawie Robotników w Chwalbogowie p. Strzałkowo.

Z życia Towarzystw

— **Czołem!** Członkom Towarzystwa „Sokół" szczególniej niećwiczącym przypomina się, że podczas zlotu winni wziąść udział we wszystkich pochodach, przewidzianych w programie. Pierwsze drużyny przybywają z Gniezna pociągiem o godz. 3 po południu, po które towarzystwo nasze wychodzi z sztandarem. Pierwsza zatem zbiórka w sobotę, o 2.30 po południu w lokalu posiedzeń, skąd wymarsz na dworzec.

Zarząd.

— Roczne walne zebranie Bractwa Strzeleckiego odbędzie się w poniedziałek, dnia 31 lipca br. o godz. 8-mej wieczorem w sali p. M. Trąpczyńskiego. Ze względu na liczne i ważne sprawy prosi Zarząd o punktualne i liczne przybycie.

— **Gotów!** Zwyczajne zebranie Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej (młodszej) odbędzie się w niedzielę, dnia 30 bm. o godz. 3.15 po południu na salce parafialnej, poczem wspólne udanie się na dziedziniec koszarowy, celem wzięcia udziału w ćwiczeniach Sokoła. Wstępne zniżone na 100 mk. O liczny udział prosi Zarząd.

Jeden z młodych współpracowników Kasy Chorych zdefraudował ca. 95000 marek, fałszując przy tem dokumenty. Dyrektor Kasy Chorych wykrył sprawcę, oddając go w ręce prokuratorji. Szkodę rodzina obwinionego pokryła.

Powiatowa Kasa Chorych we Wrześni.

W tych dniach **uruchamiamy**

MŁYN

Przyjmujemy żyto i pszenicę do przemiału.

Młyn Par. Kaczanowo.

Stancja
dla uczniów gimnazjaln.

W internacie Bursy gimnazjalnej we Wrześni jest jeszcze kilka miejsc wolnych, zarezerwowanych w pierwszym rzędzie dla młodzieży z powiatu wrzesińskiego. Ci zatem rodzice, którzy pragną umieścić swych synów w internacie Bursy, winni w terminie **do 15 sierpnia** wnieść podanie o przyjęcie na ręce Zarządu Tow. Bursy Gimnazjalnej do Kancelarji Dyrekcji Gimnazjum. Do wniosku należy załączyć: a) ostatnie świadectwo szkolne ucznia, b) oświadczenie się rodziców, że poddają się regulaminowi Bursy oraz dotrzymają każdorazowych warunków utrzymania ucznia w Bursie.

Największy interes krawiecki.

Srebrny - 1912 - **Salon Mód** medal - 1912 -

A. Matuszewski, mistrz krawiecki
Poznańska 16 **Września** Poznańska 16

Pracownia eleganckiej garderoby męskiej oraz mundurów wojskowych :-: Materjały krajowe i prawdziwe angielskie na składzie.

Biuro moje znajduje się teraz przy Rynku № 1
(dom p. Goerlta)
Lisiecki, obrońca prywatny.

MEBLE

na 4 pokoje i kuchnią prawie nowe ewentualnie z objęciem pomieszkania

zaraz na sprzedaż

Gdzie? wskaże Administracja Orędownika.

MAGIEL

dobrze utrzymana od zaraz do oddania.

Stanisławska, Września, Kościelna 19.

Polecam się do wykonania wszelkich

Mebli wyściełanych

i dekoracji. Przyjmuję zamówienia od pp. stolarzy oraz reparacje.

K. Jankowski, tapicer i dekorator,
Witkowska 5. **Września.** Witkowska 5.

Baczność!

Członków „Zgody“ Sp. Sp. zapis. z ogr. odpow. parafji wrzesińskiej, mianowicie miasta Wrześni, Zawodzia, Bierzglinka, Nadarzyc, Gozdowa, Kaczanowa, Obłaczkowa, Białężyc, Chociczy Małej i Wielkiej, Żernik wsi i dom., Psar Polskich i Wielkich, Słomowa, Słomówka, Sokołowa, Gutów Małych i Wielkich, Węgierek, Sołeczni i Bierzglina zwołuje się na

Zebranie członków

w myśl § 50 ustawy

we Wrześni na niedzielę, 30 lipca o godz. 12 w południe na sali parafjalnej.

Uwaga: Członkowie winni na zebranie kompletnie się stawić i książeczki członkowstwa mieć przy sobie celem odstęplowania jako dowód, że do Spółki należą. Zwracamy członkom na to uwagę, że kto jeszcze nie jest w posiadaniu książeczki członkowstwa winien po takową się zgłosić do Filji lub do Centrali we Wrześni.

Porządek obrad:

1. Referat o Spółdzielniach.
2. Wybór delegatów na walne zebranie.
3. Wnioski bez uchwał.

„ZGODA“ Spółka Spożywców
Sp. zap. z ogr. odp.
we Wrześni.

Wielki wybór!!!

Poleca po najtańszych cenach **gotowe**

meble, trumny

Cz. Kozłowicz, Września
ulica Poznańska № 24.

Pierwszy magazyn od dworca przed kościołem kat. po prawej stronie.

:-: Zakład Artystyczno-Fotograficzny :-:
Jana Jesiołowskiego we Wrześni
ul. Warszawska 30 ul. Warszawska 30
poleca

portrety i fotografje

po cenach przystępnych.

Zakład otwarty codziennie od 8 rano do 7 wieczór.

OWOCE

rychłe wszelkiego rodzaju morele (aprykozy) brzoskwinie, śliwki, jabłka, gruszki i t. d. kupuję w każdej ilości, płacąc wysokie ceny.

N. Woźniak dawn. **W. Blank**
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23
TELEF. 40—60. :::: TELEFON 40—60.

- Proszę zważać na numer domu -

Kazimierz Kaliszewski
Fabryka mebli i trumien
Września :-: ulica Warszawska № 32
naprzeciw p. Kaczorowskiego
Telefon 455 ∞ poleca ∞ Telefon 455

jadalnie - sypialnie - męskie pokoje kuchnie - meble koszykowe - pojedyńcze szafy - szafonierki - łóżka angielskie - łóżka daszkowe - lustra kanapy - leżanki - stoły - krzesła
Trumny z drzewa i metalu każd. wielk.

- Proszę zważać na numer domu -

UWAGA

Znajdujące się na składzie MEBLE własnego wyrobu jak: jadalnie, pokoje męskie, sypialnie dębowe, orzechowe, sosnowe, biurka dęb., orzechowe, stoły, krzesła i wszelk. inne sprzęty do nabycia po cenach bardzo przystępnych.

Taras, Września Sądowa 3.

Książki szkolne

dla Gimnazjum, Szkoły Wydziałowej jakoteż i wszystkich szkół powszechnych miast i wsi powiatu wrzesińskiego

posiada na składzie

o ile były dotychczas ---- do nabycia ----

A. Prądzyński
Księgarnia Września

Na większe ilości podręczników przyjmuje księgarnia zamówienia.

Poszukuje się:

starszej niewiasty

która by umiała gotować i zajęła się gospodarstwem domowem od zaraz. Zgłoszenia do „Orędownika“.

Wizytówki wykonuje szybko i tanio ------ drukarnia Prądzyńskiego.

Stroję
i reparuję
fortepjany.
Bąk, Warszawska 27.

Kupno okazyjne!!

Maszyna szewska

do szycia (Rollfuhs) słupkowa, prawie nowa za przyst. cenę na sprzedaż Zgłoszenia skierować do

J. Knociński,
Strzałków, Wodna 18

LIKIERY
deserowe, owocowe, żołądkowe

WÓDKI
czyste wytrawne

CHRZANÓWKA

WYPALANKI
WINNE

ARAKI, RUMY
mięszane

WINA OWOC.
słodkie i wytrawne

CYGARO
hurtownie — detalicznie
poleca
po bardzo przystępn. cenach

W. H. Chrzan
wytwórnia wódek i likierów
Tel. 452 **Września** Tel. 452